17. november 2026 UKA2026/405

Uunga siunnersuut: Siunissamut piginnaatitsissutit pillugit inatsit nr. 618 2016-meersup Kalaallit Nunaanni atuutsinneqalernissaa pillugu Naalakkersuisut danskit naalagaaffiannut saaffiginninnermik peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Pipaluk Lynge, Inuit Ataqatigiit)

Siumumiit aallaqqaasiutigalugu Inatsisartuni ilaasortamut Pipaluk Lynge, Inuit Ataqatigiinneersup siunnersuutaanut qujanaq.

Siumumiit siunnersuut una innuttaasut namminneq aalajangiisinnaatitaanerannut, ataqqinassusiannut, toqqissisimanissaannut aammalu inatsisitigut illersugaanissaannut tunngassuteqartuusoq isumaqarpugut.

Isumaqarpugut innuttaasut tamarmik periarfissaqartariaqartut, napparsimalersimappata, puiortunngorsimappata, utoqqalinermi sanngiilliartortoqartarmat imaluunniit pissutsit allat pissutigalugit namminneq atsiorsinnaajunnaarneq isumaginnissinnaajunnaassagaluarunik, kina inuttut aningaasaqarnikkullu atsiornermik isumaginnittussatut toqqarsinnaanissaasariaqarpaat.

Taanna pisinnaatitaaffiuvoq tunngaviusoq, Kalaallit Nunaannilu innuttaasunut aamma qulakkeerneqartariaqartoq.

Maluginiarparput Danmarkimi siunissami atuutilersussanik piginnaatitsissuteqartarneq 2017-imiilli atuussimasoq, aammalu inatsimmi § 34, imm. 2 naapertorlugu Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarlugu atuutilersinneqarsinnaanera periarfissaareersoq.

Taamaattumik Siumumiit isumaqarpugut maanna iliuuseqarnissamut piffissanngortoq, kinguartitsiniartoqaranilu suliassaasoq.

Naalakkersuisut oqaatigisaat paasilluarpagut, kisiannili aaqqissuussinerup Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarneqarnissaa pisariaqartoq, ilaatigut attaveqarsinnaaneq, qarasaasiatigut aaqqiissutit kiisalu kalaallisut danskisullu sullissisoqarsinnaanera eqqarsaatigalugit aaqqiivigisariaqakkat ilagaat.

Kisianni unammilligassat tamakku siunnersuuteqartup kissaatigisaatut Naalakkersuisut danskit naalagaaffiannut oqaloqatiginninneranni ilaatinneqartariaqarput.

Taamaattumik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat uagut ilalernatigu, tassami tamanna aatsaat 2028-mi upernaakkut ataatsimiinnissaq sioqqullugu Inatsisartunut nassuiaasiornermik suliaqartoqarnissaanik imaqarmat uagut tamanna.

Sooq innuttaasut pisinnaatitaaffimmik Danmarkimi ukiut qulingiluat missaanni atuutereersumik suli sivisunerusumik utaqqisariaqarpat?

Siumumiit isumaqarpugut danskit naalagaaffianni oqartussaasunik oqaloqatiginninnerup aallartinneqarnissaa aammalu Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussaanissamut pisariaqartitat misissorneqarnissaat imminnut akerleriinngitsut.

Akerlianilli suliat taakku marluk ataatsikkut ingerlanneqartariaqarput.

Peqatigitillugu erseqqissaatigissavarput aaqqissuussinerup atuutilersinneqartussap innuttaasut tamarmik, Nuummi, Sisimiuni, Qaanaami imaluunniit nunaqarfinni najugaqarnerat apeqqutaatinnagu, naligiimmik periarfissaqarnissaat qulakkeertariaqaraa.

Siumumiit pingaaruteqarluinnarpoq innuttaasut pisinnaatitaaffii nunap isorartussusianit imaluunniit qarasaasiatigut ajornartorsiutinit killilersorneqannginnissaat.

Taamaattumik Naalakkersuisut ima apererusuppagut: Siunnersuuteqartup siunnersuutigisamisut danskit naalagaaffiannut maanna saaffiginninnissamut suna aalajangersimasoq akornutaava?

Naggasiutigalugu Siumumiit erseqqissaatigissavarput inatsisiliortutut akisussaaffigigatsigu innuttaasut toqqissisimanissaannik aammalu pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaannik pilersitsinissaq – aamma inuunermi nappaatit imaluunniit utoqqalinermi sanngiilliorneq pissutigalugu atukkat allanngoraangata.

Taamaattumik Siumut siunnersuuteqartup siunnersuutaa aallaqqaammut saqqummiunneqartoq tapersersorpaa, Naalakkersuisullu allannguutissatut siunnersuutaat maanna saqqummiunneqarnermisut isikkoqartillugu tapersersorsinnaanagu.

Innuttaasunut pisinnaatitaaffimmik pingaarutilimmik kinguartitsisinnaasumik nassuiaasiorteqqinnissamut taarsiullugu iliuuseqartoqarnissaa aammalu tigussaasunik siuariartortoqarnissaa kissaatigaarput.

Siumumiit taamak oqaaseqarluta siunnersuut Inatsisinut ataatsimiisitaliamut ingerlateqqinnissaa innersuupparput.

Qujanaq.

Erik Jensen, Siumut